

הלכות אבל פרק יא

א. אף על פי שאין אבלות במועד, קורע על מתו במועד, וחולץ כתפו, ומברין את האבלים לחם במועד: כל אלו, בחלו שלמועד; אבל ביום טוב, אפלו ביום טוב שני אין קורעין, ולא חולצין, ולא מברין.

ב. אין קורעין במועד ולא חולצין, אלא הקרובים שחיבין באבל, או הקורע וחולץ על החכם, או על אדם פשוט, או מי שהיה עומד בשעת יציאת נשמה. ומברין הכל על החכם במועד בתוך הרחבה, בדרך שמברין את האבלים שהכל אבלים עליו.

ג. בשמברין את האבלים במועד, אין מברין אלא על מטות זקופות, ואין אומרים ברכת אבלים במועד. אבל עומדין בשורה, ומנחמין ופוטריין. ואין מניחין את המטה ברחוב, שלא להרגיל את הספד שהמועד אסור בספד ותענית. וכן אין מלקט עצמות אביו ואמו במועד, שאבל הוא לו; ואין צריך לומר שאר קרובים.

ד. וכן אין מספידין את המת בחנפה ופורים, ולא בראשי חודשים; אבל נוהגין בהן, כל דברי אבלות. ומתיר לספד לפני חנפה ופורים, ולאחריהן.

ה. הנשים במועד, מענות אבל לא מטפחות; ובראשי חודשים וחנוכה ופורים, מענות ומטפחות. אבל אין מקוננות, לא בזה ולא בזה. נקבר המת, לא מענות ולא מטפחות. איזה הוא ענוי, שכלן עונות כאחת. קינה שאחת אומרת, וכלן עונות אחריה: שנאמר "ולמדנה בנותיכם נהי, ואשה רעותה קינה" (ירמיהו ט, יט).

ו. במה דברים אמורים, בשאר העם שמתו. אבל תלמיד חכמים שמת סופדין אותו במועד, ואין צריך לומר בחנפה ופורים וראשי חודשים; אבל לא ביום טוב שני. ואין סופדין אותו בימים אלו, אלא בפניו; נקבר, אסורין בספד. ויום שמועתו, בפניו הוא; וסופדין אותו, אף על פי שהיא רחוקה.

ז. לא תעורר אשה על מת שלה, שלושים יום קדם לחג, כדי שלא יבוא החג, והם דווין: שאין המת משתפח מן הלב, שלושים יום. במה דברים אמורים, במת ישן; אבל אם מת בתוך שלושים יום סמוך לחג, מעוררת.

ח. שבעת ימי החתנות, הרי הן כרגל. ומי שמת לו מת בתוך ימי המשתה אפלו אביו ואמו משלים ימי השמחה, ואחר כך נוהג שבעת ימי אבלות; ומונה השלושים, מאחר שבעת ימי השמחה.

ט. הכין כל צרכי הסעודה ואפה פתו וטבח טבח, כדי שיכנסו לשמחה, ומת לו מת, קדם שיכנסו לשמחה אם לא נתן מים על גבי פשוט מוכר הפשוט והפת, ונוהג שבעת ימי אבלות; ואחר כך נוהג שבעת ימי המשתה. ואם נתן מים על גבי פשוט, שהרי אי אפשר למכור אותו מכניסין את המת לחדר, ואת החתן ואת הכלה לחפה; ובועל בעילת מצוה, ופורש.

י. ונוהג שבעת ימי המשתה, ואחר כך נוהג שבעת ימי אבלות. וכל אותן הימים, נוהג בדברים שבצנעה כשבת; לפיכך הוא

יֵשֶׁן בֵּין הָאָנָשִׁים, וְהִיא יֹשְׁנָה בֵּין הַנָּשִׁים, כָּדִי שְׁלֹא יִשְׁמַשׁ מִטָּתוֹ. וְאֵין מוֹנְעִין תְּכַשִּׁיטִין מִן הַכֶּלֶה, כָּל שְׁלוֹשִׁים יוֹם.

יא. הָיוּ בַּמָּקוֹם שֶׁאִפְשָׁר לְמַכּוֹר הַבָּשָׂר, אַף עַל פִּי שֶׁנֶּתֵּן עָלָיו מַיִם מוֹכָר, וְנוֹהֵג אֲבִלוֹת תַּחֲלָה; הָיוּ בַּמָּקוֹם שֶׁאֵי אִפְשָׁר לְמַכּוֹר הַבָּשָׂר, אַף עַל פִּי שְׁלֹא נָתַן עָלָיו מַיִם נוֹהֵג שְׁבַעַת יָמֵי הַמִּשְׁתָּה תַּחֲלָה.

יב. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁמַּת אָבִיו שְׁלַחְתָּן אוֹ אִמָּה שְׁלַכְלָה, שָׂאֵם יִפְסִידוּ סְעוּדָה זוֹ, אֵין לָהֶם מִי שְׁיִטְרַח לָהֶם. אֲבָל אִם מֵת אָבִיהֶּ שְׁלַכְלָה, אוֹ אִמּוֹ שְׁלַחְתָּן, אוֹ שְׂאָר קְרוֹבֵיהֶם נוֹהֲגִין שְׁבַעַת יָמֵי הָאֵכֶל תַּחֲלָה; וְאַחֵר כֵּךְ תִּכְנֹס לַחֲפָה, וְיִנָּהֲגוּ שְׁבַעַת יָמֵי הַמִּשְׁתָּה.